

PETER PAN

TWEEDE EN DERDE GRAAD LAGER ONDERWIJS

KORTE INHOUD

Elke avond opnieuw: het kleine muzikje aan en het grote licht uit. Zo wil de jongen het, elke avond opnieuw. En dan vertellen, vertellen alsof zijn leven ervan afhangt. Zo glijdt hij telkens weer in een diepe slaap. Tot die ene keer, de avond dat het raam openstaat. Maar in het niemandsland tussen droom en werkelijkheid ligt de hele wereld open. Daar waar dag en nacht in elkaars schaduw een rondedansje houden. Daar in Nooitgedacht leeft hij, Peter Pan! Tussen woeste piraten, bloeddorstige krokodillen en liefelijke elfjes, zo baant hij zich een weg doorheen je donkerste gedachten. Hij scheert rakelings langs alle verborgen wensen en kriebelt je grootste angsten. Om je de volgende ochtend gewoon weer onder te stoppen, met een hoofd vol verlangen. Verlangen naar nog, naar meer ... naar Nooitgedacht en Peter Pan!

Peter Pan, wie kent niet dé klassieker over het kind in elk van ons? Maar deze bewerking gaat zoveel verder, zoveel dieper. Op zoek naar ieders verlangen de tijd te kunnen terugdraaien en verre herinneringen bij te kleuren. Nog heel even onbezorgd en onbezonnen held blijven in het diepst van onze gedachten...

In de handen van twee meester-manipulators worden alle personages niet alleen tastbaar tot leven gewekt. De poppen nemen ook resoluut het heft in handen en manipuleren de spelers in deze ontroerende en poëtische maar ook hilarische en spannende voorstelling. Voor écht iedereen vanaf 8 jaar die nog heel even wil blijven vliegen.

ARTISTIEK TEAM

- **Van en met:** Ida van Dril (spel) en Joost Van den Branden (spel en scenario)
- **Dramaturgie:** Winny Ang
- **Spelcoaching:** Christophe Ameye
- **Manipulatiecoaching:** Neville Tranter
- **Poppen:** Patrick Maillard
- **Kostuums:** Heidelinde Vereecke
- **Techniek:** Steven Bosmans
- **Coproductie:** Per Podium

Met de steun van CC Sint-Niklaas, Puppert International (NL) en de Tax Shelter maatregel van de Belgische Federale Overheid via Cronos Invest.

THEATER TIERET

Tieret staat voor vormelijk én inhoudelijk suggestief, krachtig figurentheater met een humoristische, speelse toets. Hiervoor wordt gekozen voor verhalend theater dat beklijft en ontroert, soms schuurt en jeukt, maar vooral verwondert en nazindert. Dit resulteert keer op keer in ge(s)laagde voorstellingen, in toegankelijk theater voor een breed publiek, waarbij taal, beeld, vormconcept en muziek steeds opnieuw met elkaar in dialoog gaan.

Tieret heeft van bij de oprichting resoluut gekozen voor figurentheater in een mengvorm van acteurs, poppen/figuren/objecten en vaak livemuziek. Deze mengvorm levert een boeiend spanningsveld op, waarbij de verschillende actoren zich elk een heel eigen weg banen naar het conceptuele eindpunt. We tasten zo voortdurend de grenzen af van de chemie tussen woord en beeld, tussen mens en pop. Nog steeds verbazen we onszelf én ons publiek hierbij over de kracht van een figuur, de kracht van de 'ver-beelding'.

Niet enkel in theaterzalen maar ook op locatie tracht Tieret het publiek te boeien met eenvoudige maar pure, krachtige emoties. Van straat tot fabrieksloods, van festivalterrein tot zolderkamer ... de verwondering staat centraal. Kippenvel en kolder, dicht op de huid van u, ons publiek.

Daarom Tieret.

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

Peter Pan is al meer dan 120 jaar oud! Het personage werd bedacht door de Schotse schrijver J.M. Barrie.

WIST JE DAT?

- **Eerst een toneelstuk**

Peter Pan verscheen voor het eerst in 1902 in een verhaal van Barrie. In 1904 werd 'Peter Pan, or The Boy Who Wouldn't Grow Up' voor het eerst als toneelstuk opgevoerd in Londen.

Pas in 1911 verscheen het verhaal als boek, onder de titel 'Peter and Wendy'.

- **Waar kwam Peter Pan vandaan?**

Barrie raakte bevriend met de familie Llewelyn Davies, die vijf jongens had. Zij inspireerden hem bij het bedenken van Peter Pan en de Lost Boys.

De naam Peter Pan verwijst onder andere naar één van die jongens, Peter, en naar Pan, een figuur uit de Griekse mythologie.

- **Bestaat Neverland (Nooitgedacht) echt?**

Nee, Nooitgedacht is een fantasiewereld. Het is de plek waar Peter Pan en de Lost Boys wonen, waar kinderen kunnen vliegen en waar je niet volwassen hoeft te worden.

Maar misschien is Nooitgedacht voor iedereen iets anders. Het kan een plek zijn waar je droomt, speelt, herinneringen bewaart of even aan de werkelijkheid ontsnapt.

- **Een bijzonder cadeau**

In 1929 schonk J.M. Barrie de rechten van Peter Pan aan Great Ormond Street Hospital, een kinderziekenhuis in Londen. De inkomsten uit Peter Pan konden zo helpen om voor zieke kinderen te zorgen.

VOOR DE VOORSTELLING

Beste leerkracht,
u komt met uw klas kijken naar de voorstelling van Theater Tieret. Dit is een echte vertelvoorstelling waar we dus een grote luisterbereidheid van het publiek verwachten. We zijn ervan overtuigd dat het onderwijs en de cultuursector meer dan ooit als cultuurpartners kunnen en moeten samenwerken (voor, tijdens én na de voorstelling) om een theaterbezoek voor leerlingen optimaal te laten verlopen. Vandaar deze lesmap, die hierbij enkele handvaten kan aanreiken om dit te bereiken.

Theater Tieret is een figurentheater, dat wil zeggen een mix van liveacteurs en poppen (bespeeld door acteurs). Dit gegeven lijkt ons ook wel interessant om vooraf te vermelden aan de leerlingen om zo de theaterervaring gemakkelijker te laten verlopen.

Misschien zijn jullie leerlingen wel al eens eerder naar het theater geweest en kunnen zij zich een goed beeld vormen van hoe het er aan toe gaat. Maar er zijn er misschien ook wel enkelen voor wie het de eerste keer is. Daarom vragen we aan jullie om hen hierop toch even voor te bereiden zodat iedereen ten volle van het stuk kan genieten. We zetten nog even alle afspraken op een rijtje.

VOOR DE LEERLINGEN

- Jassen en tassen horen aan de kapstok.
- Tijdens de voorstelling blijft het publiek zitten. Er wordt ook niet naar het toilet gegaan.
- Tijdens de voorstelling is het publiek stil. Er mag natuurlijk wel meegeleefd worden, maar het is niet de bedoeling medeleerlingen of acteurs te storen.
- Tijdens de voorstelling wordt er niet gegeten of gedronken.

VOOR DE BEGELEIDERS

- Wees op tijd (10 minuten voor aanvang van de voorstelling).
- De begeleider gaat bij de eigen klasgroep zitten. Zo kan er (subtiel en gepast) ingegrepen worden als de leerlingen blijven roepen of rumoerig blijven.
- Mobiele telefoons worden uitgeschakeld. We zijn er écht van overtuigd dat we enkel samen – leerkrachten in de zaal en artiesten op de scène – een voorstelling kunnen maken en tot haar volle recht laten komen.

DE POPPEN

In de voorstelling wordt gebruikgemaakt van bepoppen. Een bepop (of mondpop, klapbepop) is een theaterpop die van onderuit of van achteruit wordt bewogen. Hierbij bewegen de vingers van de poppenspeler rechtstreeks de mond van de pop.

Bekpoppen zijn waarschijnlijk het soort poppen die het meest bekend zijn bij het grote publiek, omdat die heel vaak voorkomen op televisie. Zo zijn bijvoorbeeld de poppen uit The Muppet Show bijna allemaal bepoppen (Kermit de kikker, Miss Piggy ...), en ook in Sesamstraat wordt veelvuldig gebruikgemaakt van bepoppen (Tommy, Inny Minny, Grover, Elmo ...). Bert en Ernie zijn misschien wel de meest bekende theaterpoppen wereldwijd. Bij bepoppen wordt de volledige hand van de speler gebruikt om de mond van de pop te bewegen. Om de armen van de pop te kunnen bewegen heeft de poppenspeler dan zijn tweede hand nodig, of er is een tweede poppenspeler nodig.

HOE WORDEN BEKPOPEN GEMAAKT?

1. Er wordt een schets gemaakt van de pop.
2. Het hoofd wordt in klei geboetseerd of in mousse uitgehouwen.
3. Er wordt een plaasteren mal rond het hoofd in klei gegoten.
4. In de plaasteren mal wordt latex aangebracht (= een soort rubber).
5. Als de latex droog is, kan het hoofd uit de mal worden gehaald.
6. Het hoofd wordt beschilderd.
7. Het lijf van de pop wordt gemaakt.
8. De kleermaakster ontwerpt en bevestigt de kledij aan de pop.

KLASGESPREK

Na het theaterstuk zullen er misschien wel enkele vragen naar boven komen. Tijd om aan de slag te gaan met een goed klasgesprek.

Stel je hierbij niet als leider van het gesprek op, maar als moderator. Laat de vragen eerst van de kinderen komen, laat ze zelf proberen antwoorden op elkaars vragen en stuur bij waar nodig. We stellen jullie enkele vragen voor om het gesprek te kunnen bijsturen.

DOELEN

Lesdoel:

De leerlingen kunnen doelgericht deelnemen aan een groeps gesprek door in te spelen op de inbreng van anderen en zelf informatie, ideeën of meningen in te brengen.

Minimumdoelen 4e leerjaar:

1.3.9 De leerlingen kunnen ideeën, gedachten en verworven inzichten samenhangend formuleren.

1.3.10 De leerlingen kunnen meningen met argumenten onderbouwen op basis van hun vakspecifieke kennis en voorkennis.

6.1.1 De leerlingen kunnen het onderwerp, de bedoeling en hun eigen interpretatie van een artistieke en een muzische creatie verwoorden.

Minimumdoelen 6e leerjaar:

1.3.6 De leerling kan ideeën, gedachten en verworven inzichten gestructureerd formuleren.

1.3.7 De leerling kan meningen beargumenteren op basis van zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis.

AAN DE SLAG in de klas!

ENKELE VRAGEN

- Wat heb je gezien?
- Over wie ging het stuk? Welke personages heb je ontmoet?
- Wat vond je leuk aan de voorstelling? Wat vond je minder leuk?
- Was er iets dat je grappig, spannend of verdrietig vond?
- Was er een moment dat je niet goed begreep? Wat maakte je nieuwsgierig?
- Wat vond je van het decor? Welke dingen vielen je op?
- Welke rol speelden muziek, licht en geluid in het verhaal?
- Hoe zag jij Nooitgedacht voor je? Was het zoals je verwacht had?
- Waarom denk je dat Peter Pan niet volwassen wil worden?
- Wat betekent "nooit volwassen worden" volgens jou?
- Wat is volgens jou het verschil tussen fantasie en werkelijkheid?
- Kan iets verzonnen zijn en toch echte gevoelens oproepen?
- Waarom hebben mensen fantasie en verhalen nodig?
- De ouders geloven dat hun zoontje bij Peter Pan in Nooitgedacht woont. Waarom denk je dat?
- Wat betekent het voor hen om aan Nooitgedacht te denken?
- Kun je iemand missen en toch het gevoel hebben dat die persoon nog bij je is?
- Welke herinneringen kunnen ervoor zorgen dat iemand dichtbij blijft?
- Denk je dat Nooitgedacht voor iedereen hetzelfde is?
- Als jij een eigen Nooitgedacht mocht bedenken, wat zou daar dan zijn?

TIPS

Laat de leerlingen eerst vrij reageren. Misschien komen er spontaan vragen of opmerkingen die interessanter zijn dan de vragen hierboven. Grijp die momenten aan om het gesprek verder te laten groeien. Verderop in de lesmap vind je activiteiten waarin we dieper ingaan op fantasie en werkelijkheid, herinneringen, groeien en volwassen worden en de betekenis van Nooitgedacht.

THEATER MAAK JE SAMEN

Een voorstelling wordt niet alleen door acteurs gemaakt. De leerlingen ontdekken welke mensen achter de schermen meewerken en welke rol zij hebben. Daarna kijken ze terug naar de voorstelling van Peter Pan en proberen ze te achterhalen wie welke keuzes heeft gemaakt.

DOELEN

Lesdoel:

De leerlingen ontdekken dat er bij het maken van een theatervoorstelling verschillende elementen en taken komen kijken, zoals acteurs, decor, kostuums, licht en geluid.

Minimumdoelen 4e leerjaar:

6.1.2 De leerlingen kunnen enkele kunststromingen en artistieke creaties verkennen:

- drama: bv. rollenspel, situatiespel, hoorspel, poppentheater, komedie, straattheater

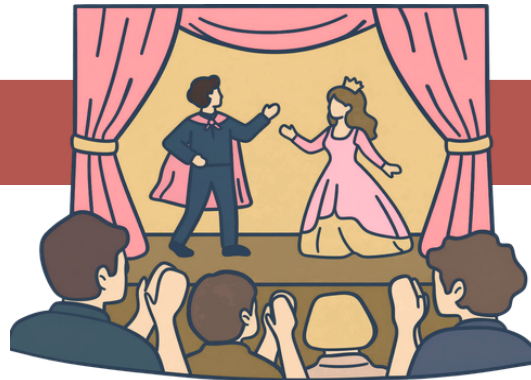
6.4.1 De leerlingen kennen de volgende begrippen: het personage, tot leven laten komen, de tegenspeler, de toneelschrijver, drama, de mime, de scène, het script, de mimiek, de rekwisieten, de belichting.

Minimumdoelen 6e leerjaar:

6.1.4 De leerlingen kunnen vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen toepassen:

- drama: het rollenspel, de theatertekst, improviseren

6.4.1 De leerlingen kennen de volgende begrippen: de monoloog, de dialoog, de tragedie, de komedie, de pantomime, het scenario, de regisseur.

AAN DE SLAG!

Ga samen terug naar de voorstelling.
Wat hebben jullie allemaal gezien en gehoord?

Noteer alle antwoorden op het bord. Denk bijvoorbeeld aan:

- personages en acteurs
- decor
- kostuums
- muziek
- geluiden
- licht
- poppen of figuren
- bijzondere voorwerpen

Vraag vervolgens:

Wie heeft ervoor gezorgd dat we dit konden zien of horen?
Laat de leerlingen zelf de verschillende jobs bedenken.

Bespreek de beroepen daarna één voor één:

- **Acteur** – wie bracht de personages tot leven?
- **Schrijver** – wie bedacht en schreef het verhaal?
- **Regisseur** – wie bepaalde hoe het verhaal gespeeld werd?
- **Scenograaf/decorontwerper** – wie bedacht de wereld die we op het podium zagen?
- **Kostuumontwerper** – wie bedacht de kleren van de personages?
- **Manipulatiecoaching** – wie hielp er mee aan het verfijnde poppenspel?
- **Technieker** – wie zorgt ervoor dat alles tijdens de voorstelling werkt? Dat het licht mooi staat, het geluid op het gepaste moment komt ...

Sluit af met:

Welke van deze jobs lijkt jou het leukst? Waarom?

TIPS

- Laat de leerlingen eerst zelf de beroepen bedenken.
- Gebruik concrete voorbeelden uit de voorstelling.
- Benadruk dat een voorstelling het resultaat is van samenwerking.

EEN VERHAAL IN WOORD...

Iedereen heeft een ander beeld van Nooitgedacht. Samen maken we één groot Nooitgedacht-verhaal. Iedere leerling voegt één zin toe en bepaalt zo mee hoe onze fantasiewereld eruitziet.

DOELEN

Lesdoel:

De leerlingen bouwen samen een samenhangend verhaal op door voort te bouwen op elkaars ideeën.

Minimumdoelen 4e leerjaar:

1.2.12 De leerlingen kunnen bedenken wat de inhoud van een tekst kan zijn en hiervoor gebruik maken van hun vakspecifieke kennis en voorkennis.

1.3.14 De leerlingen kunnen doelgericht deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen:

- inspelen op de inbreng van de gesprekspartner(s)

6.1.1 De leerlingen kunnen het onderwerp, de bedoeling en hun eigen interpretatie van een artistieke en een muzische creatie verwoorden.

Minimumdoelen 6e leerjaar:

1.2.13 De leerling kan teksten schrijven met aandacht voor gepaste en samenhangende inhoud.

1.3.10 De leerling kan doelgericht en genuanceerd deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen:

- voortbouwen op andermans ideeën

AAN DE SLAG!

De leerkracht start met:

"Toen ik in Nooitgedacht aankwam, zag ik ..."

De eerste leerling vult aan met één zin, bijvoorbeeld:
"... een grote boom vol snoep."

De volgende leerling bouwt verder:

"Maar onder die boom zag ik een vijver met honderden vissen."

Zo gaat het verhaal de kring rond. Iedere leerling voegt één nieuwe zin toe.

De leerkracht schrijft alle zinnen letterlijk op en leest het verhaal af en toe opnieuw voor.

Wanneer iedereen aan de beurt is geweest, leest de leerkracht het volledige verhaal voor.

TIPS

- Spreek af dat iedere zin verderbouwt op wat ervoor kwam.
- Moedig de kinderen aan om hun eigen beeld van Nooitgedacht te gebruiken: gek, grappig, spannend, mooi ...
- Laat leerlingen niet vooraf hun zin opschrijven; zo blijft het verhaal verrassend.
- Bij oudere leerlingen kan je afspreken dat er minstens één onverwachte wending in het verhaal moet komen.
- Bewaar het verhaal voor de volgende activiteit.

... EN BEELD

Ons verhaal is klaar, maar hoe ziet Nooitgedacht er eigenlijk uit? Een illustrator krijgt de opdracht om een verhaal zichtbaar te maken. Dat gaan wij nu ook doen. Elke leerling krijgt één zin uit ons verhaal en wordt illustrator van dat stukje Nooitgedacht.

DOELEN

Lesdoel:

De leerlingen zetten een deel van het gezamenlijk verzonden verhaal om in een beeldende voorstelling.

Minimumdoelen 4e leerjaar:

6.1.4 De leerlingen kunnen vormgevingsmiddelen van de vijf muzische domeinen gebruiken:

- beeld: de graffiti, de waterverf, de plakkaatverf, de houtskool, de natuurklei

Minimumdoelen 6e leerjaar:

6.1.3 De leerlingen kunnen technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen.

WAT HEB JE NODIG?

- Oude tijdschriften
- Scharen
- Lijm
- Papier (A4 of groter)
- Eventueel stiften of kleurpotloden

AAN DE SLAG!

Verdeel het verhaal in zinnen en geef iedere leerling één zin.

Lees samen het verhaal nog eens volledig.

De leerlingen lezen hun eigen zin aandachtig en bedenken:

- Wat zie ik voor me?
- Waar speelt dit zich af?
- Wie of wat is er aanwezig?
- Welke sfeer heeft dit stukje?

Daarna maken ze een illustratie van hun stukje Nooitgedacht. (collage, schilderen, tekenen, ...)

Geef hen één extra opdracht:

- Verwerk minstens één detail in je tekening dat niet letterlijk in de zin staat, maar dat jij erbij bedenkt.

Verzamel alle illustraties en leg ze in de juiste volgorde van het verhaal.

Bekijk het resultaat samen: één lang Nooitgedacht-verhaal, verteld in woorden én beelden.

TIPS

- Geef de kinderen niet hun eigen zin, maar laat ze iemand anders zijn fantasie uitwerken.
- Maak van de tekst en de prenten een mooi Nooitgedacht-verhaal.

EEN KOFFER VOL HERINNERINGEN

In de voorstelling zien we een koffer met kleine figuurtjes uit Nooitgedacht. Voor de papa zijn deze figuurtjes veel meer dan zomaar popjes. Ze brengen hem terug naar de verhaalavonden met zijn zoontje. Ze herinneren hem aan de verhalen die ze samen verzonnen en aan de tijd die ze samen doorbrachten.

Soms kan een voorwerp je plots terugbrengen naar iemand of iets dat je mist.

DOELEN

Lesdoel:

De leerlingen verbeelden een persoonlijke herinnering op een creatieve manier.

Minimumdoelen 4e leerjaar:

6.1.3 De leerlingen kunnen technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen gebruiken.

Minimumdoelen 6e leerjaar:

6.1.3 De leerlingen kunnen technieken/vaardigheden van de vijf muzische domeinen toepassen.

WAT HEB JE NODIG?

- Het blad : "Een koffer vol herinneringen" in bijlage.

AAN DE SLAG!

Kies één persoon, dier of plaats die je mist. Bv: een vriend die verhuisd is, een vakantieplek, een overleden oma of opa ...

Stel je voor dat je een koffer mag vullen met drie dingen die jou aan die persoon, dat dier of die plaats doen denken.

Dat kunnen echte voorwerpen zijn, maar ook dingen die je niet letterlijk in een koffer kunt stoppen.

Bijvoorbeeld:

Ik mis mijn oma.

- haar parfum
- hoe ze elke avond zat te breien
- de geur van haar pannenkoeken

Ik mis ons oude huis.

- mijn bed met de lampjes
- de grote boom in de tuin
- het geluid van de regen op het dak

Teken de drie voorwerpen in jouw koffer en schrijf er eventueel kort bij waarom je ze kiest.

TIPS

- Een herinnering mag verdrietig, maar ook warm, grappig of fijn zijn.
- Leerlingen kiezen zelf wat of wie ze missen.
- Niemand hoeft zijn of haar koffer te delen, maar er kan wel ruimte voor gemaakt worden.

LATER ALS IK GROOT BEN

Peter Pan wil niet volwassen worden.

Je kent de uitspraak wel: "Dat is voor later als je groot bent".

Maar wat betekent het eigenlijk om groot te worden?

Ben je groot als je lang bent? Als je alleen naar school mag fietsen? Als je zelf beslissingen kunt nemen? Of heeft volwassen zijn helemaal niets met je leeftijd te maken?

DOELEN

Lesdoel:

De leerlingen verwoorden wat groot worden voor hen betekent aan de hand van herkenbare situaties.

Minimumdoelen 4e leerjaar:

1.3.14 De leerlingen kunnen doelgericht deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen:

- inspelen op de inbreng van de gesprekspartner(s)
- informatie, argument of mening in het gesprek inbrengen

Minimumdoelen 6e leerjaar:

1.3.10

De leerling kan doelgericht en genuanceerd deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen:

- voortbouwen op andermans ideeën
- verbanden leggen tussen verschillende standpunten
- argumenten bevragen en nuanceren;
- met ondersteuning tot een conclusie komen

WAT HEB JE NODIG?

- Situatiekaartjes (in bijlage)

AAN DE SLAG!

De leerkracht start met enkele herkenbare situaties of uitspraken (a.d.h.v. de situatiekaartjes). De leerlingen mogen aangeven of dit iets is wat ze zichzelf zien doen, of iets in de categorie 'later als ik groot ben'.

De kinderen denken na en mogen in een geleid kringgesprek hun mening geven in een kort gesprek:

- Wat vind jij?
- Zou je dat nu al kunnen? Waarom niet/ wel?

Belangrijk: er is niet altijd één juist antwoord → het gaat om nadenken en verwoorden.

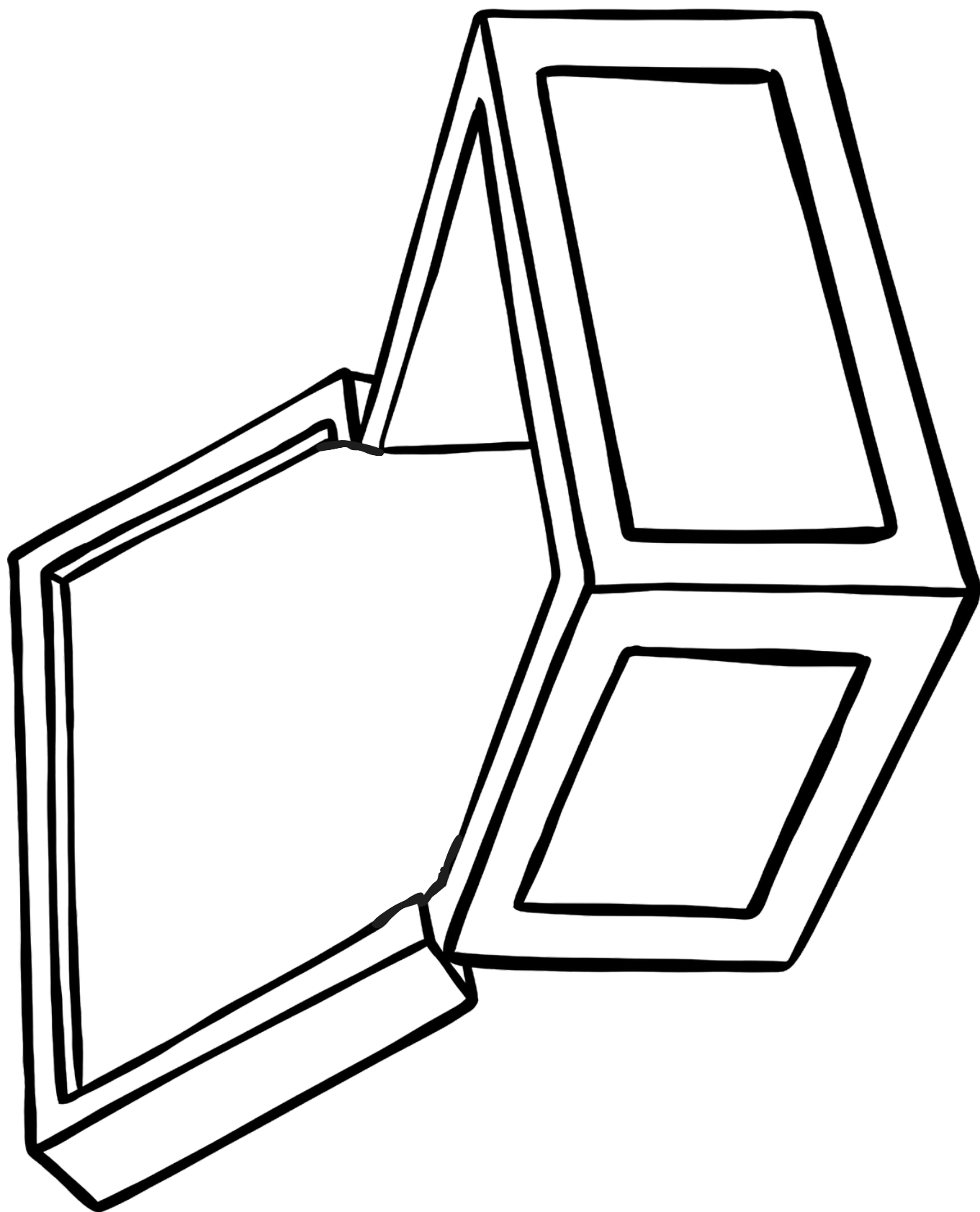
Sluit af met de vraag:

Peter Pan wil voor altijd een kind blijven. Zou jij dat willen? Waarom wel of waarom niet?

TIPS

- Zorg voor een veilige sfeer: alles mag gezegd worden.
- Benadruk dat verschillen in mening ok zijn.
- Laat kinderen eerst individueel nadenken (duim omhoog/omlaag) vóór gesprek.

BIJLAGE 2: "LATER ALS IK GROOT BEN"

Zelf naar school fietsen

Ik fiets alleen naar school, zonder dat iemand met mij meegaat.

Een eigen bankrekening beheren

Ik heb een eigen rekening en beslis zelf wat er met mijn geld gebeurt.

Mijn eigen kamer opruimen

Ik zorg er zelf voor dat mijn kamer netjes blijft en ruim mijn spullen op zonder dat iemand mij eraan moet herinneren.

Een maaltijd koken

Ik maak zelfstandig een volledige maaltijd voor mezelf en gebruik daarvoor ook het fornuis.

Een huisdier verzorgen

Ik ben zelf verantwoordelijk voor de dagelijkse verzorging van een huisdier: eten geven, water verversen en de kooi of bak schoonmaken.

Een klein kind helpen

Ik pas een tijdje alleen op een jonger broertje, zusje of ander kind.

Mijn eigen planning maken

Ik bepaal zelf wanneer ik mijn huiswerk maak, wanneer ik leer en wanneer ik vrije tijd neem.

Een vakantie boeken

Ik zoek zelf een vakantie uit, boek een hotel en regel mijn vervoer.

BIJLAGE 2: "LATER ALS IK GROOT BEN"

Mijn eigen kleren kopen

Ik verdien geld en beslis helemaal zelf welke kleren ik koop en hoeveel ik uitgeef.

Een belangrijke beslissing nemen

Ik moet zelf een belangrijke beslissing nemen over mijn toekomst, bijvoorbeeld welke richting of opleiding ik wil volgen.

Een auto besturen

Ik rijd zelfstandig met een auto en ben verantwoordelijk voor mezelf en de andere mensen in de auto.

Een eigen woning hebben

Ik woon alleen of met iemand anders in een eigen huis of appartement en regel zelf de boodschappen, rekeningen en het huishouden.

Voor iemand anders zorgen

Iemand die ziek is, heeft hulp nodig. Ik ben verantwoordelijk voor de verzorging en moet zelf beslissen wat die persoon nodig heeft.

Zelf een doktersafpraak maken

Ik bel zelf naar de dokter om een afspraak te maken en leg uit waarom ik moet komen.

Een belangrijke mail sturen

Ik schrijf zelf een nette mail naar een organisatie, school of andere persoon om iets te vragen of te regelen.

Gaan werken

Ik heb een job en krijg daarvoor zelf betaald.